

Raport z badania jakości kształcenia obejmującego ocenę własną wydziałów UAM w roku 2016

WSTĘP

Zgodnie z punktem II Zarządzenia nr 323/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu dotyczącym wydziałowych arkuszy samooceny, w 2016r. wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia zostały poproszone po raz trzeci w cyklu dwuletnim o wypełnienie do końca czerwca 2016r. arkuszy samooceny przygotowanych przez Radę ds. Jakości Kształcenia.

Celem Arkusza samooceny w roku 2016 była weryfikacja działań w poniższych obszarach stanowiących Rekomendacje Rady ds. Jakości Kształcenia w ostatnich dwóch latach:

- I. **Podniesienie jakości programów studiów (na studiach I, II i III stopnia oraz jednolitych studiach mgr)**
- II. **Poprawa organizacji procesu kształcenia na studiach niestacjonarnych**
- III. **Promowanie działań projakościowych wśród społeczności akademickiej**
- IV. **Zwiększenie skuteczności realizowania rekomendacji dot. jakości kształcenia w poszczególnych jednostkach.**

Poniższa analiza uwzględnia wyniki pochodzące ze wszystkich piętnastu wydziałów UAM. W przypadku niektórych pytań, ze względu na sposób prezentacji danych analiza obejmowała mniejszą liczbę wydziałów. Zebrane uwagi mają charakter wniosków ogólnych.

ANALIZA WYNIKÓW

MOCNE STRONY:

- wiele programów studiów zapewnia większą niż wymagana elastyczność w doborze modułów kształcenia;
- widoczne jest dostosowanie do rekomendacji odnoszącej się do zwiększenia liczby i nadania zajęciom charakteru praktycznego (zalecenie wynikające z ankiet studenckich), a także uzupełnienie zajęć teoretycznych o zajęcia praktyczne, np. zajęcia terenowe w przypadku przedmiotów, które wymagają rzeczywistej aplikacji poznanych narzędzi badawczych;
- na wydziałach prowadzi się szkolenia z m.in.: korzystania z baz danych; prowadzenia zajęć e-learningowych; korzystania z nowych technologii w dydaktyce; korzystanie z narzędzi statystycznych, a także szkoleń z metodyk szczegółowych;
- na wszystkich głównych stronach wydziałowych znajduje się zakładka „Jakość kształcenia”;
- wiele wydziałów przeprowadza realne, konkretne działania związane potencjalnie z jakością kształcenia (szkolenie pracowników, nagrody dydaktyczne, nowe specjalizacje, dotacje projakościowe itd.).

SŁABE STRONY:

- na jedenastu wydziałach spośród trzynastu analizowanych prowadzone są programy studiów, które nie spełniają wymogu 54 ECTS z całego programu studiów do wyboru na I stopniu oraz

36 ECTS na II stopniu, a więc nie zapewniają studentom wystarczającej elastyczności w doborze modułów kształcenia;

- odnotowano bardzo duże różnice między programami kształcenia, jeśli chodzi o wskaźnik elastyczności;
- stopień elastyczności niektórych programów sięgający prawie dwóch trzecich wszystkich punktów ECTS jest zastanawiający -może on wynikać z braku jednoznacznego określenia, jakie przedmioty należą do kategorii „przedmioty do wyboru”;
- zmiany opisywane jako „udokumentowane zmiany w metodach kształcenia” są w rzeczywistości uzupełnieniami/zmianami formalnymi (np. dostosowanie pkt. ETCS, zmiany nazwy przedmiotu, liczby godzin, ustalenie proporcji między godzinami kontaktowymi a pracą własną studenta, dobranie specjalistów do przedmiotów praktycznych, aktualizowanie literatury) lub opracowaniem materiałów dydaktycznych (np. w formie elektronicznej), a nie faktycznym wprowadzeniem nowych metod kształcenia – takich działań jest stosunkowo mało w przeanalizowanym materiale;
- większość zorganizowanych na wydziałach szkoleń i warsztatów dydaktycznych dotyczy radzenia sobie z formalnymi wymogami KRK (np. przygotowywanie sylabusów, formułowanie i sprawdzanie efektów kształcenia, itd.) – brak natomiast uniwersalnej oferty szkoleń z nowoczesnych metod prowadzenia zajęć na poziomie uczelni wyższej, metodyki pracy projektami oraz szerzej zarządzania projektami edukacyjnymi/naukowymi, a także oferty szkoleniowej w zakresie umiejętności miękkich takich jak: komunikacja, współpraca, praca w grupie, zarządzanie czasem, własny rozwój, radzenie sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych;
- brak danych na temat ewaluacji zorganizowanych szkoleń;
- problematyka metodyki prowadzenia zajęć poruszana w głównej mierze podczas konferencji i seminariów mało efektywnych z punktu widzenia rekomendowanych zmian na poziomie praktyki (nie wliczając szkolenia z zakresu e-learningu). Brak informacji, czy podczas konferencji odbywały się szkolenia i warsztaty z tego zakresu;
- podstrony internetowe dot. „Jakości kształcenia” nie są atrakcyjne i nie zachęcają do zapoznawania się z zamieszczonymi na nich treściami - są mało czytelne, mają różną strukturę.

PRZYKŁADY DOBRZYCH PRAKTYK:

- prowadzenie kursów angażujących środowisko zewnętrzne (w tym międzynarodowe) w przypadku przedmiotów dydaktycznych (bloku pedagogiczno-psychologicznego w ramach kursów dydaktyki przedmiotowej) i praktyk – przykładem jest Wydział Anglistyki, na którym zajęcia z pedagogiki prowadzone są w ramach kursu "International Project (IPC)", a propozycje „dobrych praktyk” w ramach stażu pedagogicznego prezentowane są na platformie Moodle;
- wdraża się działania motywujące studentów, np. konkurs na najlepszą pracę licencjacką w ramach proseminarium i seminarium licencjackiego na kierunku etnologia (Wydział Historyczny), regulamin jest dostępny na stronie jednostki;

- obecna jest także współpraca z otoczeniem poprzez angażowanie społeczności w akcje charytatywne i udział w różnych konkursach, np. w ramach zajęć z projektowania graficznego (WPA w Kaliszu);
- pojawiają się formy oceniania kształtującego, np. kierunek muzykologia – testy sprawdzające umiejętności studentów (autoewaluacja);
- widoczna jest także zmiana form oceniania końcowego, np. zamiast testu końcowego proponuje się projekt (Wydział Studiów Edukacyjnych, kierunek filozofia nauki);
- zmiany w sposobie prowadzenia zajęć polegają na: wzbudzaniu kreatywności studentów (warsztaty połączone w wystawieniem sztuki teatralnej – Wydział Neofilologii), połączeniu metod: coachingu, tutoringu oraz metody projektu na kierunku pedagogika (Wydział Studiów Edukacyjnych);
- szkolenia mają formę warsztatów - 2 dniowy cykl warsztatów w Instytucie Historii z zakresu komunikacji i mediacji społecznych, równości, *oral history* oraz *story telling* dla akademików, doktorantów oraz studentów.

PRZYKŁADY ZŁYCH PRAKTYK:

- brak przypisania punktów ECTS przedmiotom do wyboru - występowały w programie studiów pod ogólną nazwą „przedmiot fakultatywny”.

ZALECANE DZIAŁANIA/WNIOSKI:

- weryfikacja programów kształcenia pod kątem zapewnienia studentom wystarczającej elastyczności w doborze modułów kształcenia oraz znacznych różnic we wskaźniku elastyczności;
- doprecyzowanie – w skali uczelni – kategorii „przedmioty do wyboru”;
- opracowanie uniwersalnej oferty szkoleń z nowoczesnych metod prowadzenia zajęć na poziomie uczelni wyższej, a także w zakresie umiejętności miękkich takich jak: komunikacja, współpraca, praca w grupie, zarządzanie czasem, własny rozwój, radzenie sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych;
- w przypadku studiów niestacjonarnych większego wyeksponowania wymagają sprawy związane z dostępem do formularzy (dziekanat, biuro podawcze), obiegiem niezbędnych dokumentów (np. decyzje dziekana), możliwością konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi;
- propozycja spójnego znaku graficznego dot. jakości kształcenia, który umieszczony na każdej wydziałowej i instytutowej stronie przekierowywałby do strony o podobnej strukturze. Ułatwiłoby to poszukiwanie stosownych informacji;
- doprecyzowanie na jakim poziomie informacje dot. jakości kształcenia powinny się znajdować – poziom wydziałowy/instytutowy?

Informacje końcowe:

Raport opracowany na podstawie wydziałowych arkuszy samooceny stanowi deklaracyjny opis stanu aktualnego na wydziałach i jest dokumentem wyjściowym do dalszych działań Rady ds. Jakości Kształcenia. Część problemów poruszanych w arkuszu pokrywa się z zakresem tematów ujętych w ankietowym badaniu jakości kształcenia. Analiza zgodności i rozbieżności wniosków z arkuszy samooceny z wynikami ankiet stanowić będzie punkt wyjścia do przygotowania rekomendacji uczelnianych.